

8. Alnarps skola

Skolverksamhet påbörjades här redan 1880. Det var främst barn från Alnarp som gick här men även några från den södra delen av Strandvägen. Skolan syns längst fram i bilden, i mitten campingplatsen och lite längre bort kollohuset.

9. Strandvägen 232 A

Lunds Barnhem bedrev kolloverksamhet här 1901–1953. Barnen kunde här vid havet få en trevlig sommarvistelse medan deras föräldrar var tvungna att arbeta.

10. Strandvägen 220 A – gamla mjölkaffären

Här gick det att köpa mejeriprodukter, bröd, kakor och godis mellan 1928 och 1965. Huset har försetts med en skylt om sitt förflutna.

11. Strandvägen 261

Här bodde Axel Danielssons (tidningen Arbetets grundare) änka Elma Danielsson. Elma var journalist och kämpade för kvinnlig rösträtt. Ett tag när Axel var fängslad var det hon som såg till att tidningen fortsatte komma ut. Elma köpte senare huset på Strandvägen nr 154. När hon gick bort omvandlades det till församlingshem.

12. Strandvägen 192

Strandvägen 192 har under sina år rymt köttaffär, Solidarbutik och bilskola. Huset kallas fortfarande Nyhem.

13. Lomma IP

Gif Nike bildades 1919 på initiativ av bl a Tage de la Motte. Namnet Nike kommer från den grekiska mytologin och betyder Segergudinna. Först spelade man boll på Habo Ljung men 1936 invigdes nuvarande idrottsplats här på Saltebäcksområdet. Den 2 juni 1965 är en stor dag i Nikes historia. Nike fick då besök av IFK Malmö på Lomma IP. Publikrekordet på 6 426 åskådare sattes, radio och TV var på plats och alla fick se Nike vinna med 1–0!

Foto: Lennart Gullberg

14. Lomma Saltsjöbad

Lomma Saltsjöbad bildades 1910 och det byggdes ett kallbadhus, en badrestaurang och en dansbana. Anders Ulrik Martin Isberg hade en vision om att göra Lomma till en attraktiv badort. Han initierade Lomma Saltsjöbad och arrangerade varje år marknader. På bilden syns badsugna medlemmar från familjen Ekström och i bakgrunden skylten och den populära glasskiosken. Skylten finns kvar som ett minne från denna tid.

15. Folkets Hus

Folkets hus uppfördes 1898 och är ett av Sveriges äldsta. Det kom att bli en viktig samlingsplats för arbetarna, och andra föreningar, både som möteslokal och som en plats för rekreation och nöje. Byggnaden byggdes sedan om och till flera gånger under 1900-talet. Uthuset från 1910 i kalksandsten användes som hönshus och svinstall men också senare som arrestlokal och toaletter. Bilden är från Nyårsafton 1950.

Lomma Arbetareklubb och Sveriges första lockout

3 februari 1889 bildades Lomma arbetareklubb. Arbetarna kom från olika företag i Lomma, bl a Skånska Cementaktiebolaget och Lomma Tegelbruksaktiebolag. Cementfabrikens ledare, disponent Berg uppskattade inte detta då han ansåg att deras ”flit och hörsamhet” avtog. Han stängde tilltänkta möteslokaler och hotade med avsked om man var medlem. Även Anders Svensson från tegelfabriken ogillade arbetarnas organisering. Den 21 februari krävde 34 murare 5 öre mer betalt i timmen men disponent Berg kunde bara gå med på 3 öres ökning. Solidariteten var dock hög bland arbetarna och man skulle stödja de strejkande murarna ekonomiskt.

Påföljden blev en Lockout i Lomma och 500 arbetare utestängdes från sina arbetsplatser den 15 mars. Arbetsgivarna hävdade att förtroendet mellan arbetare och arbetsgivare hade gått förlorat. Vid ett tillfälle dirigerades Kronprinsens husarer till Lomma från Malmö för att upprätthålla ordningen. Konflikten var påfrestande för alla parter och en del arbetare bad så småningom om att få arbetet tillbaka. Den 8 april var lockouten till slut över. Båda parter ansågs ha förlorat på den. Arbetareklubben lades ned och en ny bildades inte förrän år 1900.

16. AB M. Mårtensson

Strandvägen 167 har varit lanthandel sedan 1914. Då öppnade Martin Mårtensson lanthandel på denna plats. Han handlade med matvaror, hästar och spannmål. Butiken drivs fortfarande av släkten Mårtensson och anses av många vara en av mötesplatserna i Lomma.

17. Allégatan

Längs Allégatan finns flera stora villor som uppfördes för välbärgade familjer i början av 1900-talet. Herr Isberg bodde i ett nu rivet hus som låg på hörnan Karstorpsvägen–Vallgatan. Isberg hade ett stort historiskt intresse och kom att bli Malmös första stadsarkivarie. På hörnan Karstorpsvägen–Allégatan fanns under många år Bengtssons Handelsträdgård med sina många drivhus på tomten.

På bilden syns kusken Victor Svensson från Malmö Stadsbud som ofta anlätades av malmöbor vid flytt till Lomma.

18. Kaptensgatan 4

1893 byggdes Lommas epidemisjukhus. Sverige hade under en tid problem med olika epidemier såsom kolera, tyfus, scharlakansfeber och difteri. År 1875 lagstiftades att varje kommun måste upprätta eget epidemisjukhus. År 1927 gjordes bottenvåningen om till sparbank medan övervåningen förblev läkarmottagning. År 1952 blev det kommunalhus och en tillbyggnad uppfördes i den västra delen med en ny entré. Mellan 1971 och 1989 fungerade byggnaden som polishus, för att senare bli fritidshem. År 2005 tog ABF över huset. På bilden från 1977 syns kanslist Eva Persson, polisman Per Näslund och polisinspektör Bengt Hult.

Foto: Rolf Olsson

19. Lomma järnvägsstation

Med järnvägens etablering 1886, Malmö-Billesholm, kom ortens centrum att förflyttas söder ut, från området kring kyrkan och hit. Nära stationsbyggnaden uppfördes snart hus som rymde bostäder och butiker. Persontrafiken lades ner 1983 men öppnades igen 2020.

20. Vinstorpskolan

Vinstorpskolan uppfördes 1885-1886 i gult tegel. 1927 byggdes det västra huset. I källaren fanns ett skolbad och skolkök och i den norra delen fanns ett folkbad med kar- och bastubad. På första våningen låg skolsalar och på andra våningen en vaktmästarbostad.

21. Polisbacken

Vinstorpsvägen 19 rymde under många år ett av de första Polishusen i byn och många kallar det än idag för Polisbacken. På innergården hade man en arrest.

Södra Lomma

En kustnära vandring med fokus på natur, kultur och människor som bott i och präglat Lomma. Turen går längs havet men också förbi kända platser som Lomma Torg, Lomma IP, Folkets Hus, f d Epidemisjukhuset och Järnvägsstationen.

Siffrorna på kartan hänvisar till texten på följande sidor. Hela rundvandringen är cirka 6,4 km. Vill man gå en lite kortare runda kan man vika av strax före Öresundsparken och då blir den 5 km.

Lomma

Forskare har hittat två förklaringar till detta namn. Den ena är att det härstammar från lum som betyder ljum, mild. Den andra är att det kommer från Lomma å, nuvarande Høje å, som betyder den tröga, långsamma ån. I ett brev från 1085 av kung Knut IV, även kallad Knut den Helige, nämns Lumaby i ett dokument för första gången. Skåne tillhör då Danmark och Kung Knut vill hjälpa Lunds stift med intäkter, bli med bygget av Lunds domkyrka. Då nämns de tre skånska städerna Lumaby, Helsingborg och Lund samt att alla som bor här ska betala kyrkoskatt till Lund. Någonstans mellan år 1230–1400 har Lumaby förlorat sin stadsstatus. Lumaby låg ungefär där Lomma kyrka ligger idag. Det Lomma vi känner till idag var tidigare uppdelat på byarna Lomma, Vinstorp och Karstorp samt husen längs strandvägen. År 1951 enades dessa under namnet Lomma köping. I Lomma kommun ingår idag även Alnarp, Fjelle, Flädie, Bjärred, Borgeby och Önnerup.

Kusten, dammarna och stranden

Kusten, stranden, dammarna och havet är viktiga i Lomma. För människorna ger de möjlighet till rekreation och för fåglar, fiskar och annat djurliv ger de skydd, mat och boendemöjligheter.

1. Lomma Bibliotek

Biblioteket är ett viktigt inslag i våra liv och så mycket mer än bara en plats för utlåning av böcker. Det är ett centrum för kunskap, kultur och information samt en social mötesplats. Redan på 1700-talet bedrev kyrkan bibliotek i Lomma och därefter har det funnits flera mindre bibliotek/bokstationer, både i privat och offentlig regi. På 1800-talet användes "brännvinspengar" till bl a bokinköp och för att höja kulturlivet. År 1865 skänkte professor Hjalmar Nathorst i Alnarp pengar till sockenbiblioteket och disponent R F Berg startade eget bibliotek för de anställda på Cementfabriken.

Nuvarande bibliotek byggdes 2008 och byggnaden för tankarna till hamnmiljön med båtar och plåtskjul.

2. Strandvägen

Strandvägen betecknades redan på 1600-talet som en via regia, en del av en viktig väg som gick mellan Malmö och Göteborg och stod under kungens beskydd.

I mitten av 1800-talet förbättrades vägen väsentligt med makadam, uppkallat av den skotske ingenjören McAdam. På 1920-talet förbättrades vägen med gatsten, vilket gjorde att bilarna kunde köra fortare. År 1931 togs hastighetsbegränsningen bort helt på Strandvägen. Först 1955 återinfördes den och blev då 50 km/h.

3. GRODAN, 1910/1994 Centrumtorget

Statyn Grodan bär på en lång och krokig historia. Modellen presenterades 1910 av Felix Nylund och var tänkt till springbrunnen vid den finska presidentens sommarbostad, Gullranda. Verket slutfördes dock inte utan uppfördes många år senare av sonen, keramikern Gunnar Nylund. 1994 inköptes Grodan av Lomma kommun på initiativ av Gunnar Nylund och Lomma konstförening och fick sin placering på Centrumtorget. Någon groda finns inte men konstnärens tanke var att kvinnan tittar på en.

4. KONFRONTATION PRE POST, 1990 Amfiteatern och dammen, Marie Lindström

Skulpturen består av två delar. Porten vid dammen är tänkt att förena det gamla och det nya Lomma centrum. Genom portens öppning ser man stenformationen med pelarna på kullen 240 meter bort. De högsta stenarna för tanken till fornminnesmärken och kontrasterar även till den moderna Strandkyrkan, öster om kullen.

5. Fågelatrik kommun

Minst 280 fågelarter har observerats i kommunen och ungefär 100 av dessa arter häckar regelbundet inom kommunen. Vid flyttssäsong passerar och rastar stora mängder flyttfåglar i Lommabukten. Änder, doppingar, vadare men även stora havsfåglar. Lommas kommunfågel är skratmås.

6. Strandhusens revlar

Strandhusens revlar är ett marint naturreservat och innefattar ingen landyta. Områdets ålgräsängar utgör värdefulla marina biotoper som står värd för en stor biologisk mångfald bland fiskar och ryggradslösa djur. Här trivs sandräkor, småfiskar och strandkrabbor men också rödspätta och många sjöfåglar. På bilden syns en gravandsfamilj som under försommaren låter sina ungar växa upp i vattnet längs stranden.

7. Naturreservat Öresundsparken

Naturreservat Öresundsparken har en lång historia, bland annat som campingplats och strandbetesmark men man har även hittat fynd från stenåldersboplatser här. Skogsdungarna ger skydd mot havsvindarna vilket gynnar insekter, småfåglar och fladdermöss. Dvärgpipistrell har skådats här, Sveriges minsta fladdermus som bara väger 4 gram. På bilden syns en stor bronsfärgad myskböck som sitter på en blommande vildpalsternacka. Det är en stor lång-"hornad" skalbagge som doftar gott. Deras larver lever i veden av vide så därför trivs den här då det finns gott om videbuskar.

Kungligt besök

1985 firades 900-årsjubileum och Lomma fick kungligt besök den 21 maj. "Lommabor – se tiden an med tillförsikt!" uppmanade kung Carl XVI Gustaf när han talade till invånarna. Enligt kungen kunde Lommaborna vara stolta över Alnarps lantbruksinstitut, lokal småindustri och ett centralt läge i Öresundsregionen.

Friluftsrämjandet i Bjerred-Lomma, Miljöutskottet, i samarbete med Lomma Museiförening och med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Lomma kommun.

Källor: Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i Lomma - Hans Åvall, Lomma Cementfabrik - M Dahlström, Kjaerran Lomma, Länsstyrelsen Skåne.

Tack till: Lomma kommun, Eva Wrede Förlag, Lomma Bibliotek, Lomma Museiförening, Naturskyddsföreningen Lomma-Bjärred, Bilder i Syd, ProduGrafia samt alla Ni som delat mer er av era berättelser.

